

Գերապատիւ Հայր, Տէր մեծարեղի

Հնորհաւորելով ինձ զտուրբ ծնունդն քրիստոսի, Հայրութիւնդ Գերապատիւ կամեցաւ մատուցանել ինձ զնոր նշանացոյց սիրոյ և մարդավարութեան: Վասն այնորիկ զյատկագոյն շնորհակալութիւնս ինքեանդ մատուցանեմ, ոչ իմիք առաւել բաղձալով, քան առթութեանց ծառայելոյ ի նպաստ անձինդ:

Եւ զոր օրինակ տենչամ փափագանօք զործակից լինիլ որչափ ինձ կարելի է հոգևոր օգտիցն արամեան ազգին, առ որ ունիմ զմի ինչ յատուկ յօժարամտութիւն յաղագս բնական դիրտուտումութեան նորուն, այսպէս ցանկամ լինիլ ի Գերապատիւ Հայրութենէդ տեղեկացուցեալ, եթէ այդոքիկ Միանձունքդ, որոց ինքնդ արժանապէս նախաբազմեալ է՝ վարին այնոքիւք իսկ զբեամբ եկեղեցականօք, որովք վարին Ախարհակեաց քահանայքն և Եպիսկոպոստոնքն նոյնոյ Ազգին: Գարձեալ՝ միթէ ի Մեհաստանիդ գտանին ձեռագիր օրինակք Ժամագրի, Մաշտոցի, Ջեռնադրութեան գրգի, և այլոց Եկեղեցական գրեանց Հայոց: Զի մինչ ոչ է ի լոյս ածեալ տպագրութեամբ Սրբոյ Ժողովոյս, եթէ ոչ կանոնն պատարագին Հայոց, ես ի մէջ առնուի զնպաստաւոր ինչ պարապ աղաչելոյ զՍրբութիւնն Տեառն մերոյ Պապին, ի հաճիլ յանձնել հմուտ և իմացուն անձանց ի Հոսմ զգննութիւն վերոյասացեալ գրեանցն, և դնել զնոսին ի կայութեան լինելոյ տպագրեալք: Այսոցիկ տեղեկութեանց սպասեալ մնամ առ ի ծանուցեալ ընդունակութենէ և նախանձաւորութենէ Հայրութեանդ Գերապատիւ: Եւ հանդերձ բոլորով ճշմարտագոյն պատուադրութեամբ զիս հաստատեմ Հայրութեանդ Գերապատիւ ի Հոսմ ժը. Դեկտ. ո. չ. ծա. [1751] թվն. քրիստոսի

Ջերմեռանդագունեղ և շնորհապարտ ծառայ

Նիկողայոս Լերգարի

ՃԾԷ.

Մեղգոնեան ՍրբաՀօր հետեւեալ նամակէն կ'անդրադարձնենք կարևոր նորութիւններ և մանրամասնութիւններ՝ վանքիս եկեղեցւոյն ու մանաւանդ Վենետիկոյ Հայոց Ս. Խաչի մատրան պատմութեան համար:

Վերապատուելի հօր մերում Գեորգ վարդապետին ողջոյն
և սէր բազում յոյժ

... Զդասն բերաք յառաջ, և զաւագ խորանն տարաք յետս իբր որմայեց. շինեցաք բեմ բարձր հինգաստիճանեան, որձաքարեայ յատակաւ. շինեցաք ի նմա զգերեզման մեծի աբբայ հօր մերոյ ննջեցելոյ, փառաւոր ձևով, յազնիւ և ի գեղեցիկ քարանց, քանդակեալ ի վերայ կափարջին երկնագունի ամպասարսի՝ մեծավարկի, զոտանաւորս վերտառեալս քաջաներբողս՝ կարգացեալս ի հելլեն բարբառ՝ էփիկոսամայ, որոց սկզբնատառքն վերուստ ի վայր հեզեն զայս բան. ՔԱՐ ՔԱՂՅԻԱԽՈՍ ԱՍՏՈՒԱԽԱՅԻՆ ՀՈԳԻՈՅ...: Հայք վէնէտիկու միաբանեալ, բռնութեամբ փոփոխութեամբ ետուն զհոգևորութիւն եկեղեցւոյն իւրեանց մեզ. մտաք ի նա ի վերափոխման կուսին, կարգեցի զոմանս ի մերոց քարոզիչս նոցա. ետուն քարոզս և զարմացոյցին զնա տերամբ... առաջին քարոզքն էին յաղագս սիրոյ և միաբանութեան: Վասն որոյ և ինքեանք աստուածային ազդեցութեամբ ի բաց թողեալ զամենայն խէթ և զդառնութիւն միաբանեցան եկին ի վանս մեր գրեթէ ամենեքեան միախուռն բազմութեամբ՝ եպիսկոպոսօքն հանդերձ, և տեսեալ զձայնաւոր պատարագ մատուցեալ փառաւորապէս ըստ դիտաւորութեան նոցա, արարին ժողովոյն իւրեանց՝ հնգեցունց ի մէնջ ընդ նոսա բազմելով խրախուսութիւն մեծ ի մերում

Մայր Դիւան